

DOMINICA XV. POST PENTECOSTEN

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM IUDAM.
LUC. VII, 11-16.

In illo tempore: Ibat Iesus in civitatem, quae vocatur Nain: et ibat cum eo discipuli eius, et turba copiosa.

12. Cum autem appropinquaret portae civitatis, ecce defunctus efferebatur filius unicus matris suae: et haec vidua erat: et turba civitatis multa cum illa.

13. Quam cum vidisset Dominus, misericordia motus super eam, dixit illi: Noli flere.

14. Et accessit et tetigit loculum. Hi autem, qui portabant, steterunt. Et ait: Adolescens, tibi dico, surge.

15. Et resedit qui erat mortuus, et coepit loqui. Et dedit illum matri suae.

16. Accepit autem omnes timor: et magnificabant Deum, dicentes: Quia propheta magnus surrexit in nobis: et quia Deus visitavit plebem suam.

Homilia S. Augustini Episcopi.

SERMO 98.

4368

MIRACULA Domini nostri et Salvatoris Christi Iesu, omnes quidem audientes et credentes movent: sed alios atque alios aliter et aliter. Quidam enim corporalia eius miracula stupentes, maiora intueri non norunt: quidam vero ea quae gesta audiunt in corporibus, nunc amplius in animis admirantur. Dicit ipse Dominus, *Sicut enim Pater suscitavit mortuos, et vivificavit; sic et Filius quos vult, vivificavit* (IOANN. V, 21). Non utique alios Filius, alios Pater; sed eosdem Pater et Filius: quia omnia Pater per Filium. Nemo ergo dubitet qui christianus est, etiam nunc mortuos suscitari. Sed omnis homo habet oculos, quibus videre potest mortuos resurgere ita, ut resurrexit filius huius viduae, qui modo ex Evangelio recitatus est: unde autem videant homines resurgere mortuos in corde, non omnes habent, nisi qui iam resurrexerunt in corde. Amplius est resuscitare semper victurum, quam suscitare iterum moriturum.

4399

De iuvene ille resuscitato gavisa est mater vidua: de hominibus in spiritu quo-

tidie suscitatis gaudet mater Ecclesiae. Ille quidem mortuus erat corpore: illi autem mente. Illius mors visibilis visibiliter plangebatur: illorum mors invisibilis nec quaerebatur, nec videbatur. Quaesivit ille qui noverat mortuos: ille solus noverat mortuos, qui poterat facere vivos. Nisi enim ad mortuos suscitandos Dominus venisset, non Apostolus diceret: *Surge, qui dormis, et exsurge a mortuis, et illuminabit te Christus* (EPHES. V, 14). Dormientem audis, cum dicit, *Surge, qui dormis*: sed mortuum intellige, cum audis, *Et exsurge a mortuis*. Dicti sunt saepe dormientes et mortui visibiliter. Et plane omnes, ei qui potest excitare, dormiunt. Mortuus enim tibi mortuus est qui quantumlibet pulses, quantumlibet vellices, quantumlibet lanies, non excogiscitur. Christo autem ille dormiebat, cui dictum est, *Surge*; et continuo surrexit. Nemo tam facile excitat in lecto, quam facile Christus in sepulchro.

4400

Tres autem mortuos invenimus a Domino resuscitados visibiliter, millia invisibiliter. Quot autem mortuos visibiliter suscitaverit, quis novit? Non enim omnia quae fecit scripta sunt: Ioannes hoc dicit, *Mulla alia fecit Iesus, quae si scripta essent, arbitror totum mundum non posse libros capere* (IOANN. XXI, 25). Multi ergo sunt alii sine dubio suscitati: sed non frustra tres commemorati. Dominus enim noster Iesus Christus ea quae faciebat corporaliter, etiam spiritualiter volebat intelligi. Neque enim tantum miracula propter miracula faciebat: sed ut illa quae faciebat, mira essent videntibus, vera essent intelligentibus. Quemadmodum qui videt litteras in codice optime scripto, et non novit legere, laudat quidem antiquarii manum admirans apicum pulchritudinem; sed quid sibi velint, quid indicent illi apices nescit; et est oculis laudator, mente non cognitor: alius au-

tem et laudat artificium, et capit intellectum; ille utique qui non solum videre quod commune est omnibus potest, sed etiam legere; quod qui non didicit, non potest. Ita qui viderunt Christi miracula, et non intellexerunt quid sibi vellent, et quid intelligentibus quodam modo inuenerunt, mirati sunt tantum quia facta sunt: alii vero et facta mirati, et intellecta assecuti. Tales nos in schola Christi esse debemus. Qui enim dicit Christum propterea tantum fecisse miracula, ut non essent nisi miracula, potest illum dicere etiam nescire quod non esset tempus pomorum, quando ficus quaevis in arbore. Non enim erat illius pomi tempus, sicut Evangelista testatur: et tamen esuriens poma quaevis in arbore. Christus nesciebat, quod rusticus sciebat? Quod noverat arboris cultor, non noverat arboris creator? Cum ergo esuriens poma quaevis in arbore, significavit se aliquid esurire, et aliquid aliud quaerere: et arborem illam sine fructu foliis plenam reperit, et maledixit; et aruit. Quid arbor fecerat fructum non afferendo? (MATTH. XXI, 18, 19, et MARC. XI, 13). Quae culpa arboris infecunditas? Sed sunt qui fructum voluntate dare non possunt. Illorum est culpa sterilitas, quorum fecunditas est voluntas. Erant ergo Iudaei habentes verba Legis et facta non habentes, pleni foliis et fructus non ferentes. Hoc dixi, ut persuaderem Dominum nostrum Iesum Christum ideo miracula fecisse, ut aliquid illis miraculis significaret, ut excepto eo quod mira et magna et divina erant, aliquid inde etiam disceremus.

4401

Videamus ergo quid nos discere voluit in tribus mortuis, quos suscitavit. Resuscitavit filiam mortuam Archisynagogi, ad quam aegrotantem petebatur, ut eam de aegritudine liberaret. Et cum pergit, mortua nuntiatur; et quasi iam

frustra fatigaretur, renuntiatum est patri eius: *Puella mortua est, quid adhuc fatigas Magistrum?* Ille autem perrexit, et ait patri puellae: *Noli timere, tantummodo crede. Venit ad domum, et invenit iam obsequia funeri debita praeparata: et dicit illis: Nolite flere, non enim est mortua puella, sed dormit.* Verum dixit: dormiebat, sed illi a quo poterat excitari. Hanc excitans, reddidit vivam parentibus (MARC. V, 22-23). Excitavit et hunc iuvenem viduae filium, de quo nunc admoniti sumus, ut hinc ista quae ipse largiri dignatur, cum vestra Charitate loqueremur. Modo audistis quomodo excitatus est. Appropinquabat Dominus civitati; et ecce efferebatur mortuus iam extra portam. Misericordia commotus, quod flebat mater vidua et destituta unico filio, fecit quod audistis, dicens: *Adolescens, tibi dico, surge.* Surrexit ille mortuus, coepit loqui; et reddidit illum matri suae. Excitavit et Lazarum de sepulchro. Et ibi cum aegrotantem scirent discipuli cum quibus loquebatur (diligebat autem illum): *Lazarus, inquit, amicus noster dormit.* Illi putantes aegri somnum salubrem: *Si dormit, inquit, Domine, salvus est.* Et ille: *Dico vobis, apertus iam loquens, Lazarus amicus noster mortuus est* (IOANN. XI, 11, 44). Utrumque verum dicens: Mortuus est vobis, dormit mihi.

4402

Ista tria genera mortuorum, sunt tria genera peccatorum, quos hodieque suscitavit Christus. Illa enim mortua filia Archisynagogi intus erat in domo, nondum erat de secretis parietibus elata in publicum. Ibi intus suscitata est, viva parentibus reddita. Iste autem iam quidem non in domo, sed tamen nondum in sepulchro, parietibus elatus erat, terrae mandatus non erat. Qui suscitavit mortuam nondum elatam, suscitavit mortuum iam elatum, nondum sepultum. Tertium

restabat, ut et sepultum suscitaret: et hoc fecit in Lazaro. Sunt ergo qui peccatum intus in corde habent, in factum nondum habent. Nescio quis commotus est aliqua concupiscentia. Dicit enim ipse Dominus: *Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam moechatus est eam in corde suo* (MATTH. V. 28). Nondum accessit corpore, consensit in corde: mortuum intus habet, nondum extulit. Et ut fit, ut novimus, ut quotidie homines in se experiuntur, aliquando audito verbo Dei, tamquam Domino dicente, Surge; condemnatur consensus ad iniquitatem, respiratur in salutem atque iustitiam. Surgit mortuus in domo, reviviscit cor in cogitationis secreto. Facta est ista resurrectio animae mortuae intus intra latebras conscientiae, tamquam intra domesticos parietes. Alii post consensum factum in factum, tamquam efferentes mortuum, ut quod latebat in secreto, appareat in publico. Numquid iam isti, qui in factum processerunt, desperati sunt? Nonne et illi iuveni dictum est, *Tibi dico surge?* Nonne et ille redditus est matri suae? Sic ergo et qui iam fecerit, si forte commotus et commotus verbo veritatis ad Christi vocem resurgit, vivus redditur. Potuit progredi, in aeternum perire non potuit. Qui autem faciendo quod malum est, etiam mala consuetudine se implicat, ut ipsa consuetudo mali non eos sinat videre quia malum est, fiunt defensores malorum factorum suorum: irascuntur cum reprehenduntur; in tantum ut Sodomitae quondam dicerent viro iusto reprehendenti nequissimam voluntatem, *Habitare venisti, non leges dare* (GEN. XIX. 9). Tanta ibi nefandae turpitudinis consuetudo erat, ut iam nequitia esset iustitia, et prohibitor potius reprehenderetur quam factor. Tales consuetudine maligna pressi, tamquam sepulti sunt. Sed quid dicam, fratres?

Ita sepulti, ut de Lazaro dictum est, *Iam pulet*. Moles illa imposita sepulchro, ipsa est vis dura consuetudinis, qua premittur anima, nec surgere, nec respirare permittitur.

Revera ad istam consuetudinem de qua loquor, quarto quodam progressu pervenit anima. Prima est enim quasi titillatio delectationis in corde; secunda, consensio; tertium, factum; quarta, consuetudo. Sunt enim qui res illicitas obvias cogitationibus suis prorsus ita abiiciunt, ut nec delectentur. Sunt qui delectantur, et non consentiunt: nondum perfecta mors est, sed quodam modo inchoata. Delectationi accedit consensio: iam est illa damnatio. Post consensionem in factum proceditur: factum in consuetudinem vertitur: et fit quaedam desperatio, ut dicatur, *Quatriduanus est, iam pulet*. Venit ergo Dominus, cui utique facilia erant omnia; et difficultatem quamdam ostendit tibi. Infirmum spiritu, ostendit multo clamore obiurationis opus esse ad eos qui consuetudine duraverunt. Tamen ad vocem clamantis Domini, rupta sunt vincula necessitatis. Tremuit inferni dominatio, redditus est Lazarus vivus. Liberat enim et de mala consuetudine Dominus quatriduanos mortuos: nam et ipse quatriduanus Christo volenti resuscitare dormiebat. Sed quid ait? Videte genus resuscitationis. Processit de monumento vivus, et ambulare non poterat. Et Dominus ad discipulos: *Solvite eum, et sinite abire*. Ille suscitavit mortuum, illi solverunt ligatum. Aliquid pertinere videte ad propriam maiestatem Dei suscitantis. Increpatur aliquis in mala consuetudine positus, verbo veritatis. Quam multi increpantur et non audiunt! Quis ergo agit intus cum illo qui audit? Quis vitam inspirat intrinsecus? Quis est qui secretam pellit mortem, secretam dei vitam? Nonne post obiurationes, post in-

crepationes dimittuntur homines cogitationibus suis, et incipiunt secum vivere quam malam vitam gerant, quam pessima consuetudine premantur? Deinde displicentes sibi, mutare vitam institunt. Resurrexerunt isti; revixerunt quibus displicet quod fuerunt: sed reviviscentes ambulare non possunt. Haec sunt vincula ipsius reatus. Opus est ergo ut qui revixit, solvatur, et ire permittatur. Hoc officium discipulis dedit, quibus ait: *Quae solveritis in terra, soluta sunt et in caelo* (MATTH. XVIII. 18).

Haec ergo, charissimi, sic audiamus, ut qui vivunt, vivant; qui mortui sunt, reviviscant. Sive adhuc peccatum in corde conceptum est, et non processit in factum; poeniteat, corrigatur cogitatio, surgat mortuus intra domum conscientiae. Sive iam quod cogitavit admisit; nec sine desperetur. Non surrexit mortuus intus, surgat elatus. Poeniteat facti, de proximo reviviscat: non eat in profundum sepulturae, non accipiat desuper consuetudinis molem. Sed forte iam illi loquor, qui iam duro sui moris lapide premitur, qui iam urgetur consuetudinis pondere, qui iam quatriduanus putet. Nec ipse desperet: profundus mortuus est, sed altus est Christus. Novit clamando terrena onera rumpere, novit intrinsecus per se ipsum vivificare, solvendo discipulis tradere. Agant etiam tales poenitentiam. Neque enim Lazaro resuscitato post quatriduum ullus putor in vivente remanserat. Ergo qui vivunt, vivant: quicumque autem mortui sunt, in quacumque harum trium morte se invenerint, agant ut celeriter iam resurgant.

Varia de tempestiva conversione.

4405 **O** anima mea, "quandiu, quandiu cras et cras? Quare non modo, quare non hac hora finis turpitudinis meae? — Noli dicere, cras me

convertam, cras Deo placebo. Quid dicis? Deus conversioni tuae indulgentiam promisit, sed dilationi tuae diem crastinum non promisit. — Dissoluta et paralytica cogitatio est de crastina cogitare conversione, et hodiernam negligere. (S. AUGUST.)

4406 **O** abominabilis et Deo odibilis vox corvina peccatorum, vox immunditiae, vox mortis, vox damnationis in crastinum differens conversionem! "Fratres, non tardetis converti ad Dominum; sunt enim qui praeparant conversionem, et differunt, et fit in illis vox corvina, cras. — Corvus de arca missus, non est reversus; non quaerit Deus dilationem in voce corvina, sed confessionem in genuitu columbino. — Missa est columba et reversa est. Quandiu cras, cras? observa ultimum cras, quia ignoras quod sit ultimum cras. (S. AUGUST.). — Ceterum, "conversio dilata difficillior est, accelerata faciliior; ideoque non debet quis esse piger, et tardus ad conversionem. (S. ANSELM.). — *Dignare, pia Mater, die isto ab omni malo me liberare!*

FERIA SECUNDA

Homilia S. Petri Chrysologi.

SERMO 193.

4407 **H**OMIE beatus Evangelista, quia viduae matris unicum iam funereis vinculis illigatum, lamentabili impositum iam feretro, prosequentibus turbis euntem iam carceris ad sepulchrum, per Christum vitae redditum nuntiavit, omnium concussit corda, movit mentes, stupefecit auditum. Sed hoc Gentes mirentur, Iudaei stupeant, mundus pavescat: nos autem, qui omnes a saeculis mortuos ad unam vocem Christi sepulchris excitandos credimus, cur miramur? *Exurgat, inquit Isaias, mortui, et resurgant qui in monumentis sunt*. Et Dominus: *Veniet hora quando mortui audient vocem filii Dei: et qui audierint, vivent*. Ad haec Apostolus: *In momento, in ictu oculi, in novissima tuba: canet enim tuba, et mortui resurgent incorrupti*. Quae est ista tuba, quae inferis infert bellum, sepulchri resolvit mo-

les, in tonat mortuis vitam, resurgentibus in lucem perpetam dat triumphum? Quae est? Illa quam superius Dominus dixit: *Mortui audient vocem filii Dei*. Tuba non quae arcatato spiritu per concavum cornu ligni, vel aeris tristem bellantibus dat mugitum: sed quae de corde patris, ore filii, vitalem simul et inferis et superis dat clamorem. *Et in novissima tuba*: tuba quae in principio mundum vocavit ex nihilo, ipsa in novissimo mundum revocavit ex perditio: et quae initio hominem suscitavit ex limo, ipsa in fine hominem resuscitabit ex pulvere.

4408 Fratres, sic credimus, quia tuba, divinae vocis chaos divisit, collegit orbem, mundavit elementa, distinxit mundum, suspendit coelum, fundavit terram, mare vinxit, mersit inferos, dedit ordinum vices, iussit rerum continuum servitutum, ac ne vacuus horreret orbis, aptavit habitatores, habitacula sic discrevit: in coelo posuit angelos solo spiritu viventes; in terra constituit vitas varias terrenorum: in aere dedit animas aligeras pervolare: in aquis tam pusilla quam magna fecit, ut viveret animantium multitudo: ac miro modo sic ex disjunctis partibus iunxit compagem mundi, ut nec commixtio discreta confunderet, nec discretio rerum scinderet unitatem. Hinc est, quod diei ac noctis copula sic divisa est, ut ex quiete labor, requies ex labore constaret. Hinc Sol et Luna vicissim mundi circumveant metas, ut Sol geminata luce amplifiet claritatem diei: et Luna lumine suppari ex toto caeca noctis tempora non relinquat. Hinc stellae suo cursu varios mutant ortus, ut noctibus et signent tempora, et viantibus dent ducatum. Hinc tempora eundo veniunt, esse incipiunt dum desistant. Hinc semina nascuntur, crescunt, adolescunt, iuvenescunt, senescunt, decidunt, moriuntur, et iterum vitalibus se-

pulta sulcis, resoluta putredine, saluari ex morte in vitam suam redeunt: de corruptione perpetua suscitantur in forma.

Et si hoc fratres Dei vox, tuba Christi, per dies, per menses, per tempora, per annos vocat, revocat, ducit, reducit, praecipit esse, facit non esse, dat morti, vitae reddit, quare quod in omnibus semper facit, semel facere non possit in nobis? Aut in nobis solis virtus divina lassescit, propter quos solos totum quod praedictum est, Dei est operata maiestas? Homo, si tibi omnia sua ex morte reviviscunt, cur tu Deo non reviviscas ex morte? Aut in te solo Dei creatura deperit, propter quem subsistit, agitur, mutatur, innovatur tota quotidie creatura? Fratres, haec dico non signorum Christi cupiens exinanire virtutes, sed hortor ut unius resurgentis exemplo ad fidem resurrectionis omnium concitemur, et credamus quod crux nostri corporis sit aratrum; fides, semen; sulcus, sepulchrum; resolutio, germen; expectatio, tempus; ut cum ver Dominici adventus arriiserit, corporum nostrorum matura tunc viriditas vitalem resurgat in messem, nescituras iam finem, nescituras canitiem, non passuras faeces; nec flagella sensuram. Quia depositis in morte vetustatis paleis novum gloriosi corporis consurgit in fructum.

4410 Si ad unius viduae lacrymas temporales sic motus est Christus, ut occurreret in via, ut ex oculis stillantia dolorum fluentia restingeret, ut recuteret mortem, reduceret hominem, resuscitaret corpus, vitam reduceret, planctum verteret in gaudium, et exequias lugubres in festivitatem natalitiam commutaret, et feretro datum, matri vivum redderet ex morte, quid modo faciet quando inardescet viribus suis ad Ecclesiae suae lacrymas diuturnas, ad sponsae suae sanguineos sudores? Nam per supplicentem Ecce-

siam lacrymas fundit iuges, per martyres sacrum sanguinem sudat, donec unicum suum, hoc est populum Christianum, quem tot ad mortem ferunt tempora, occurrens Christus de mortali fetore perpetuae vitae reddat in supernae matris gaudium sempiternum.

4411 Verum quia nascentis Christi venit tempus, et miraculum coeleste iam radiat paritura virginitas, atque ortum divini Regis nobis non stella iam nuntiat, sed ipse Solis ascensus, adoraturi occurramus omnes: et muneribus sacris Deum, Regemque virgineo processisse fateamur ex templo: offeramus munera, quia nascenti Regi semper publica paratur oblatio, offeramus munera, quia indevotus satis est vacuus adorator. Hoc probat Magus, qui onustus auro, succensus thure, sacratu myrrha, Christi cunabulis inclinatur. Quale est, si quod fecit Magus, non faciat Christianus? Quale est, si ad gaudium nascentis Christi fleat pauper, captivus gemat, hospes lamentetur, eiulet peregrinus? Festa coelestia Iudaeus decimis semper honoravit, Christianus quid de se sentit, si vel centesimis non honorat? Fratres, ne quis me hoc dicere existimet declamantis studio, non dolentis affectu. Doleo, certe doleo, quando lego Christi cunabula Magos rigasse auro: et video altare corporis Christi Christianos vacuum reliquisse: et in tempore hoc praesertim, quando se pauperum fames vasta, quando se fundit turba lamentabilis captivorum. Non habeo nemo dicat, quando Deus ex eo quod habes, non ex eo quod non habes, quaerit: quando duo aera viduae in acceptum dignanter ascribit. Devoti simus Creatori, ut nobis devota sit creatura. Proximorum nostrorum sustentemus angustias, ut a nostris liberemur angustis. Repleamus altare Dei, ut nostra horrea repleat fructuum ple-

nitudo. Certe si non damus, quia non accipimus, non queramus. Ipse autem Deus noster donec vobis tam praesentia quam futura bona, per Dominum nostrum Iesum Christum, cui est omnis honor et perpetua gloria, una cum Spiritu sancto, nunc et semper, et per omnia saecula saeculorum. Amen.

Varia de tempestiva conversione.

4412 Qui tarde convertuntur, parum seminant: qui cito convertuntur, multum seminant, et multum metere possunt. — Cave periculum; si enim poenitentiae medicina differtur, morbus animae augetur, insuper inveteratus difficulter sanatur (S. BONAV.). — Quare etsi bona est ad extremum conversio, tamen multo melior est, quae longe ante finem agitur, ut ab hac vita securius transeat (S. ISID. HISP.).

4413 O anima mea, quae hodie vocem Domini audivisti, time conversionis dilationem; quia primo, ut recte monet S. Augustinus: Nemo nec post centum peccata, nec post mille crimina, de misericordia divina desperet. Sic tamen non desperet, ut sine ulla mora Deum sibi reprobittari festinet, ne forte si consuetudinem peccandi fecerit, etiamsi velit de diaboli laqueis liberari non possit (S. AUGUST.). — Quia secundo, numerum peccatorum a Deo ad reprobationem praedefinitum citius impleri facit; nam certum est, Deum uniuscuiusque omnes enumerasse passus et gressus, quibus a divinatorum praeceptorum suorum semita deviauit, dicente patientiae speculo: *Tu quidem gressus meos dinumerasti*; paulo post clarius inquit: *Signasti quasi in sacculo delicta mea*. Divina enim iustitia certum quemdam limitavit peccatorum praefixum numerum, ad quem usque tolerare vult impium, si illum vitae ipsius detruncaturus, mox ut ad illum peccatorum numerum impius pervenerit. Unde apud S. Iobum Spiritus sanctus ait: *Usque huc venies, et non procedes amplius, et hic confringes tunentes fluctus tuos*. Cum igitur ad quem usque peccatorum numerum, Deus nos expectare decrevit, ignoremus, merito de unoquoque peccato, quod futurum sit ultimum, timendum nobis erit (MANSI.). — *O Mater mea, Refugium miserrimae animae meae, ora pro me, ut statim diveriam a malo et constanter faciam bonum!*

FERIA TERTIA

Homilia S. Bonaventurae Episcopi.
DOM. XV. POST PENT. SERMO 2.

4414 **P**ROPHETA magnus surrexit in nobis, et quia Deus visitavit plebem suam, Lucae septimo.

4415 Commendant in his verbis Christum turbae a tribus: ab auctoritate doctrinae, ibi: *Propheta magnus; a pietate vitae, ibi: surrexit in nobis; a virtute efficaciae, ibi: et quia Deus, etc.*

4416 Circa primum nota, quod vere dicitur *Propheta magnus* Christus vel aliquis sanctus eius: propter excellentiam meritorum; Lucae primo: *Et tu, puer Propheta Altissimi vocaberis; praebitis enim ante faciem Domini parare vias eius, ad dandam scientiam salutis plebi eius in remissionem peccatorum eorum, etc.* Propter intelligentiam mysteriorum; Ecclesiastici quadagesimo octavo: *Isaias, Propheta magnus et fidelis in conspectu Dei, etc. Spiritu magno vidit ultima et consolatus est lugentes in Sion. Propter efficaciam miraculorum; Ecclesiastici quadagesimo sexto: Fortis in bello Iesus Nave, successor Moysi in Prophetis, qui fuit magnus secundum nomen suum, etc.* Et sequitur, quomodo magna fecit.

4417 Circa secundum nota, quod surrexit Christus in nobis: ad poenitentiam renovandam; Ecclesiastici quadagesimo octavo: *Surrexit Elias Propheta quasi ignis, et verbum ipsius quasi facula ardebat. Ad indulgentiam impetrandam; Proverbiorum ultimo: De nocte surrexit deditque praedam domesticis suis, etc.* Ad petulantiam prosternendam; Ecclesiastici quadagesimo septimo: *Surrexit Nathan Propheta in diebus David, et quasi adops separatus a carne, sic David a filiis Israel, etc.*

4418 Vel surrexit: sicut sol in firmamento ad universalem illuminationem et inflam-

mationem; sicut fons in paradiso ad universalem mundationem vel inundationem et recreationem; sicut speculum in universo ad universalem directionem et mundificationem.

4419 Circa tertium nota, quod visitavit Deus in eo plebem suam, id est Ecclesiam, ipsam fecundando per exempla virtutum; Genesis vigesimo primo: *Visitavit Deus Saram, sicut promiserat, et implevit quae locutus est, etc.* Illustrando per documenta veritatum; Lucae primo: *Visitavit nos oriens ex alto, illuminare his qui in tenebris et in umbra mortis sedent, etc.* Protegendo per suffragia precum; Genesis ultimo: *Deus visitabit vos, asportate ossa mea vobiscum de loco isto.*

Varia de tempestiva conversione.

4420 **S**i tamen, o peccator, per totam vitam usque hodie miserabiliter in peccatis et iniquitatibus permansisti, noli desperare; sed velociter surge et in residuo dierum tuorum ita Deo servire stude, ut explere possis tempora multa. Ora, spera, et sine mora conurge. Etenim "numquam est sera conversio: Latro de cruce transit in Paradisum" (S. Hieron.). — Non adeo tarde quis ad Deum convertitur, quin sufficiat ei residuum temporis vitae quantumlibet breve ad peragendum iter peregrinationis, si velit (Hugo Card.). Eia ergo, peccator, curre, "ne exspectes ut bonus fias, sed iam fieri incipias" (S. Greg. Naz.). — Si obtulisti florem iuventutis tuae diabolo, saltem fecem senectutis tuae immolare non differas Christo (S. August.). *O Mater volentium se enervare, adiuva me, deduc me ad Iesum Filium tuum, et custodi me in aeternum!*

FERIA QUARTA

Homilia Venerabilis Bedae Presbyteri.
IN EUG. CAP. 7.

4421 **F**actum est deinceps, ibat in civitatem, quae vocatur Naim. Naim civitas est Galilaeae in secundo milliario Tabor montis contra meridiem iuxta Hendor, qui est vicus grandis in

quarto milliario eiusdem montis ad meridiem.

4422 **E**t ibant cum illo discipuli eius, et turba copiosa. Cum autem appropinquaret portae civitatis, ecce defunctus efferebatur filius unicus matris suae. Defunctus hic, qui extra portam civitatis multis est intuentibus elatus, significat hominem lethali criminum funere soporatum, eandemque insuper animae mortem, non cordis adhuc cubili tegentem, sed ad multorum notitiam per loquutionis operisve indicium quasi per suae civitatis ostia propalantem. Qui bene filius unicus matris suae fuisse perhibent, quia licet a multis collecta personis, una sit perfecta et immaculata virgo, mater Ecclesia, singuli quique tamen fidelium universalis se Ecclesiae filios rectissime fatentur. Nam et electus quilibet, quando ad fidem imbuatur, filius est. Quando alios imbuat, mater. An non materno erga parvulos agebat affectu, qui ait: *Filii mei, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis?* Portam civitatis, qua defunctus efferebatur, puto aliquem de sensibus esse corporeis. Qui enim seminat inter fratres discordias, qui iniquitatem in excelsum loquitur, per oris portam extrahitur mortuus. *Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, per oculorum portam suae mortis iudicia profert.* Qui fabulis otiosis obscenivae carminibus, vel detractionibus, aurem libenter aperit, hanc animae suae portam mortis efficit, ceterosque, qui non servat sensus, mortis sibi ipse reddit aditus. Obsecro Domine Iesu, cunctas meae civitatis portas, iustitiae facias: ut ingressus in eas, confitear nomini tuo, tuaeque maiestati, cum ministris coelestibus eam crebrius invisent, non foetor elati cadaveris occurrat, sed occupet salus muros illius et portas eius laudatio.

4423 *Et haec vidua erat, et turba civitatis mul-*

ta cum illa. Viduam esse Ecclesiam, omnis anima, quae sponsi Domini quae sui se morte redemptam meminit, agnoscit. Divino autem nutu, multa Dominum turba, multa viduam comitabatur, ut viso tanto miraculo, multi testes, multi Dei fierent laudatores.

4424 *Quam quum vidisset Dominus, misericordia motus super eam, dixit illi, Noli flere.* Desiste, inquit, quasi mortuum flere, quem mox vivum resurgere videbis. Ubi mystice Novati dogma confunditur, qui de sua munditia superbe gloriantur, humilem poenitentium mundationem evacuare conatur, veramque matrem Ecclesiam, reatorum suorum spiritali extinctione plorantem, spe vitae redondandae negat consolari debere. Et pulchre Evangelista, Dominum prius misericordia mortuum esse super matrem, ac sic filium suscitare testatur, ut in uno nobis exemplum imitandae pietatis ostenderet: in altero, fidem mirandae potestatis adstrueret.

4425 *Et accessit et tetigit loculum.* Hi autem, qui partabant, steterunt. Loculus, in quo mortuus effertur, male secunda desperati peccatoris conscientia est. Qui vero sepeliendum portant, vel immunda desideria, quae hominem rapiunt in interitum, vel lenocinia blandientium sunt venenata sociorum, quae peccata nimirum dum favoribus tollunt, accumulunt, peccantesque contemptu, quasi aggere terrae obruunt. De quibus alibi dicitur: *Mittite mortuos sepelire mortuos suos.* Mortuos quippe mortui sepeliunt, quum peccatores, quique sui similes alios nocivo favore demulcent, congestaque pessimae adulationis mole, ne qua aliquando spe resurgendi patiantur, opprimunt. Domino ergo loculum tangenti funeris baiuli steterunt, quia superni formidine iudicii attack conscientia et carnalium saepe affluentium voluptatum, et iniuste lau-

dantium turbam coercens, ad se ipsam revertitur, vocantique ad vitam festina respondet Salvatori. Unde recte sequitur:

4126 *Et ait, Adolescens tibi dico, surge. Et resedit, qui erat mortuus et coepit loqui, et dedit illum matri suae.* Residet quippe, qui erat mortuus, cum interna punitione reviviscit peccator. Incipit loqui, cum reducis indicia vitae cunctis, qui peccatum luxerant, ostendit. Redditur matri, cum per sacerdotalis decreta iudicii communioni sociatur Ecclesiae.

4127 *Accipit autem omnes timor et magnificabant Deum, dicentes: qui propheta magnus surrexit in nobis.* Quanto desperatior animae mors ad vitam revocatur, tanto plures eodem corriguntur exemplo. Vide David Prophetam, vide Apostolum Petrum. Quorum quo gradus altior, eo casus gravior. Quo autem gravior casus, eo pietas erigentis gratior. Quo vero gratior in eis Domini pietas apparuit, eo certior cunctis poenitentibus spes salutis apparuit, ut iure omnes qui audiunt, dicant:

4128 *Quia Deus visitavit plebem suam.* Non tantummodo verbum suum semel incorporando, sed etiam nostra hoc, ut suscitari debeamus, semper in corda mittendo.

Varia de peccato mortali.

4129 **H**OMO peccando ab ordine rationis recedit, et ideo a dignitate decidit humana (S. THOMAS): fitque monstrum iniquitatis, sepulchrum abominatonis. — Unde merito ait S. Franciscus Seraphicus: "Deus animae anima est; videte ergo quam foeda et immunda sit anima sine Deo." — Et re quidem vera "cum Deus sit fons totius salutis, omnisque nobilitatis, ac suavitatis origo causalis, constat, quod niens creata ab ipso aversa, vera beatitudine spoliatur, spirituali gratuita nobilitate privetur, et omni sincera dulcedine denudetur." (B. DION. CARTHEUS.). Quapropter "quamvis quispiam locuples sit, quamvis generosus et nobilis, est tamen inter abiectos abiectissimus, cum

a peccato vincitur." (S. CHRYS.). — *O Verbum caro factum, miserere peccatrici animae meae! O Maria, salva me!*

FERIA QUINTA

Homilia S. Bonaventurae Episcopi.
DOM. XV. POST PENT. SERMO 3.

PROPHETA magnus surrexit in nobis, Lucae septimo.

In his verbis magisterium sive ministerium Domini nostri Iesu commendatur a tribus, et primo, a veritatis notitia; secundo, a potestatis eminentia; tertio, a sanctitatis excellentia.

4130 **P**ROPHETA magnus surrexit in nobis, Lucae septimo. In his verbis magisterium sive ministerium Domini nostri Iesu commendatur a tribus, et primo, a veritatis notitia; secundo, a potestatis eminentia; tertio, a sanctitatis excellentia. Quantum ergo ad primum dicitur *Propheta*; circa quod nota, quod ipsius admiranda notitia ostenditur quantum ad quatuor, quae eum probant Prophetam. Fuit enim *Propheta: intimissimus*, quia cordium cognoscebat occulta; Ecclesiastici vigesimo quarto: *Penetrabo omnes inferiores partes terrae et inspiciam omnes dormientes et illuminabo omnes sperantes in Domino. Adhuc doctrinam quasi prophetiam effundam. Expertissimus*, quia ipse praevidebat et praedicebat futura; Ieremiae primo: *Antequam exires de cuba, sanctificavi te et Prophetam in genitibus dedi te. Elevatissimus*, quia divinae Maiestatis lucide speculabatur arcana; Numerorum duodecimo: *Si quis fuit inter vos Propheta Domini, in visione apparebo ei, vel per somnium loquar ad illum. Penetrantissimus*, quia locorum intuebatur absentiam; quarti Regum quinto: *Dixit Eliseus Propheta: Nonne cor meum in praesenti erat, quando reversus est homo de curru suo in occursum tuum, etc.*

4131 **Q**UANTUM ad secundum dicitur *magnus*. Fuit autem Dominus Iesus magnus: primo respectu creaturae non umbilis in daemonum expulsionem; Ecclesiastici quadragesimo sexto: *Fuit magnus secundum*

nomen suum, maximus in salutem electorum Dei, expugnare insurgentes hostes, ut consequeretur haereditatem Israel. Secundo, respectu creaturae umbilis in mortuorum suscitationem; Ecclesiastici quadragesimo octavo: *Amplificatus est Elias in mirabilibus suis. Et quis potest similiter sic gloriarı tibi? Qui sustulisti mortuum ab inferis de sorte mortis in verbo Domini Dei.* Tertio, respectu creaturae sensibilis in animalium subiectione seu mansuetudine; Danielis quarto: *Sensus meus redditus est mihi, etc.* Quarto, respectu creaturae insensibilis in naturarum transmutatione; Sapientiae ultimo: *In omnibus magnificasti populum tuum, etc.* Et loquitur de hac materia.

4132 **Q**UANTUM ad tertium sequitur: *surrexit in nobis.* Surrexit, inquam, ad nostram lactificationem: per munditiam castitatis integerrimae; Ecclesiastici quadragesimo septimo: *Surrexit Nathan Propheta in diebus David; et quasi adeps separatus a carne, sic David a filiis Israel.* Per eminentiam pauperitatis altissimae; Matthaei nono: *Vocavit Matthaeum Iesus; et surgens, secutus est eum.* Per obedientiam humilitatis promptissimae; Lucae decimo quinto: *Surgam et ibo ad patrem meum et dicam ei: Pater, fac me sicut unum de mercenariis tuis.* Per flammam charitatis latissimae; Ecclesiastici quadragesimo octavo: *Surrexit Elias Propheta quasi ignis, et verbum ipsius quasi facula ardebat.*

Varia de peccato mortali.

4133 **N**ON peccatum putridius est, et putredine omni peccatum deterius est atque foetidius (S. CHRYSOST.). O quam tolerabilis canis putridus foetet hominibus quam anima peccatrix Deo: magis infelix ista Deo, quam ille homini (S. AUGUST.). Proinde "magis est vitanda peccati foeditas, quam quaelibet tormentorum immanitas," (id.).

4134 Peccatum magna confusio est, et ideo non solum erubescere, sed se occultare debent peccatores, et

miseros dicere et reos (S. CHRYSOST.). — Tanto fit peior brutis animalibus vir in peccatis, quanto eisdem praestat, cum divina gratia est fulticus (S. CYRILL. HIEROSOL.). — Eheu infelix peccator! Servus Christi nobilissimus eras, et per peccatum factus es ludibrium daemoniorum: amicus Dei eras, et factus es bestialis: pretiosus eras et decorus gratia, et factus es sentina corruptionis! Etenim, "sicut putredo auferit pomo decorem, valorem, colorem, odorem et saporem: sic peccatum auferit animae decorem vitae et odorem famae, valorem gratiae et saporem gloriae," (S. BONAV.). — *O Mater mea, Spes mea, ne despicias me; salva me, purifica me!*

FERIA SEXTA

Homilia S. Thomae a Villanova.
DOM. XV. POST PENT. CONCIO.

IN resurrectione defuncti, quantum. Primo, appropinquavit. Secundo, tetigit. *Et accessit et tetigit loculum.* Tertio, fecit stare portitores. *Hi autem qui portabant steterunt.* Quarto, clamavit. *Et ait: Adolescens, tibi dico, surge.* Primum est appropinquare. Quando Dominus inspirat conversionem, imprimi dolorem, sanat affectum corruptum. Tangit, quando convertit, quando pungit. Sistuntur portantes, scilicet, adulatio, spes vitae, praesumptio misericordiae Dei, aspectus ad peccatores. Clamat: *Adolescens, tibi dico, surge.* Numquam dixit: *Senex, tibi dico, surge.* Difficilis conversio in senectute. *Adolescens iuxta viam suam, etiam cum senerit, non recedet ab ea. Puer centum aurorum morietur. Si parvulus potest Actiops pellem suam, aut pardus variatiles suas.* Igitur, *memento Creatoris tui, in diebus iuventutis tuae.* Capite ultimo Ecclesiasticae. *Antequam veniat tempus afflictionis, et appropinquent anni de quibus dicas: non mihi placent. Antequam tenebrescat sol, id est intellectus. Et lumen, id est visus. Et luna, id est memoria. Et stellae,*

id est sensus. *Et revertantur nubes*, id est cataractae. *Post pluviam*, id est pituitam. *Quando commovebuntur custodes domus*, id est costae, quae custodiunt arcam corporis et intestina. *Et mutabunt viri fortissimi*, id est crura partes in iuventute robustae. *Et otiosae erunt molentes in minuto numero*, id est molae erunt otiosae, quia deciderunt relictis gingivis. *Et tenebrescent videntes per foramina*, id est oculi. *Et claudent ostia in platea*, id est gressus erunt infirmi, et non poterunt ambulare. Vel *platea*, publica facies. Et *ostia*, sensus qui clauduntur tempore senectutis. *In humilitate vocis molentis*; quia mandibulis contusis, vox infirma est, et minime sonora, et verba immixta et scissa; mandunt enim iam verba senes. *Et consurgunt ad vocem volucris*, id est galli cantu excitabuntur, et surgent: non valentes iam dormire, quia somnus minor est, calore diminuto. *Et obsurdescent omnes filiae carminis*, id est aures, iam non percipientes melodiam, ut dixit Berzellai ad David. *Excelsa quoque timebunt*. Caput contremescet: vel formidabunt ire per excelsa praefirmitate crurium. *Et formidabunt in via plana*, scilicet, hac et illac vacillantes baculo innixi. *Florebit amygdalus*, id est caput canitie albescet tamquam amygdalus. *Impinguabitur locusta*, id est podagra; quia tumescet membra, vel pituita, quae tunc augetur in oculis. *Et dissipabitur capparitis*. Concupiscentia, id est libido frigescet. *Quoniam ibit homo in domum aeternitatis suae*. Sepulchrum vel aliam vitam intellige. *Et circueunt in platea plangentes*. Funera vel lacrymas sponte per faciem, quam dicit plateam defluentes: tempore senectutis intellige. *Antequam rumpatur funiculus argenteus*. Vox de pulmone attracta et sonans, vel ipse halitus quo aspiramus, qui morte rumpitur. *Et recurat vitia vel vita aurea*,

id est adveniat vita similis vitae innocentiae, vita nova, melior ista misera, quae erit post dissolutionem; vel vita aurea, id est anima recurat, scilicet ad Factorem. *Et conteratur hydra*, corpus. *Super fontem*: et dissolvatur vita, ut effundatur aqua. *Et confringatur rota*, id est artificium hoc magnum organorum dissolvatur. Hac rota extrahitur aqua in morte scilicet. *Et revertatur pulvis in terram suam unde erat, et spiritus*, id est anima, *redeat ad Deum, qui dedit illum*: non enim ab homine est per generationem, sed a Deo creatur. Haec Hieronymus.

Varia de peccato mortali.

PAVOR his, qui operantur malum, (PROV. X, 4438) 29). Fium enim mancipium infensissimi adversarii, et infelicissimi servi daemoniorum. Etenim "homines peccatores, eo quod sunt homines, ad Deum, eo vero quod peccatores, ad diabolum pertinent." (S. AUG.). Siquidem omnis peccator in servitutem redigitur diaboli. Nam "unusquisque peccando animam suam diabolo vendit, accepto tamquam pretio dulcedinem temporis voluptatis." (S. AUG.).

O miserima conditio peccatoris! Noluit nobilissimo servire Domino, Creatori coeli et terrae; noluit fieri templum Dei viventis; et factus est servus pessimi tyranni, habitaculum daemoniorum! Noluit portare Deum in corde suo; et factus est iumentum diaboli. Et quidem, "Peccator fit iumentum diaboli, portans indifferenter eius onera," ait Hugo Cardinalis, qui alio in loco addit: "Omnia qui est in mortali, est iumentum diaboli, quod per capistrum, id est per unum peccatum, ducitur ad aliud." — Quapropter, audi consilium Spiritus sancti tibi dicentis (ECC. XXI, 2): "Quasi a facie colubri fuge peccata... Dentes leonis, dentes eius, interficientes animas hominum." — O Maria, ora pro me; libera me ab ore leonis;

SABBATO

Homilia S. Bonaventurae Episcopi.

DOM. XV. POST PENT. SERMO 4.

4440 **P**ROPHETA magnus surrexit in nobis, Lucae septimo.

4441 In verbis his commendantur turbae Christum a tribus, scilicet a doctrinae claritate perspicua; ab efficaciae potestate mirifica, et a vitae sanctitate dignissima.

4442 Circa primum et secundum nota, quod Dominus Iesus fuit *Propheta magnus* magnitudine septiformi, scilicet magnitudine auctoritatis praecelsae ad miracula exhibenda; Psalmus: *Quoniam magnus es tu et faciens mirabilia. Veritatis aeternae ad documenta seminanda; Ieremiae decimo: Magnus es tu, et magnum nomen tuum in fortitudine. Pariter insipientes et fatui probabuntur, doctrina vanitatis eorum lignum est. Bonitatis summae ad suffragia impartienda; Psalmus: Magnus Dominus et laudabilis nimis. Sua vitatis intimae ad solatia communicanda; Lucae primo: *Erit magnus coram Domino et Spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris suae. Sanctitatis praeclarae ad exempla tribuenda; Ecclesiastici quadragesimo sexto: Fuit magnus secundum nomen suum, maximus in salutem electorum Dei, etc. Claritatis famae ad divina praeconia excitanda; Malachiae primo: Magnum est nomen meum in gentibus. Aeternitatis gloriae ad bona merita retribuenda sive remuneranda; Lucae primo: *Hic erit magnus et Filius Altissimi vocabitur, et dabit illi Dominus Deus sedem David patris eius, et regnabit in domo Iacob in aeternum.***

4443 Circa tertium nota, quod surrexit Dominus in mundo ad aedificationem septiformiter, Surrexit enim sicut stella radientissima ed illuminandum mundum caecum; *facula* ardentissima ad inflam-

mandum mundum tepidum; *rosa* fragrantissima ad recreandum mundum angustiatum; *regula* ordinatissima ad dirigendum mundum devium; *margarita* pretiosissima ad confortandum mundum debilitatum; *sapientia* aeterna ad pasendum mundum famelicum; *vita* indefectissima ad suscitandum mundum mortuum propter primum peccatum, etc.

Varia de peccato mortali.

4444 **Q**ui peccatorum foetorem delectantur, sunt velut porci, qui foetorem omnem, tamquam odorem suavissimum expetunt (ORIGEN.). — Unde "animo peccatis dedito nihil abiecius, nihilque timidius." (S. CYRILL. ALEX.). — Et sicut Iesus pascebat inter lilia, ita diabolus pascebat inter spicities et foetores peccatorum in abiectione et horrendo habitaculo miserimae animae peccatricis. "Cibus diaboli et refectio eius peccatum est: qui plus peccat, maiora ei convivia parat." (S. BRUNO). Ut ergo a miserino peccatorum influxu liber fias, ora, vigila, fuge; et in omni loco tibimetipsi dicit illud Prov. xiv, 34: *Instituta elevat gentem, miserus autem facit populos peccatum.*

4445 Anima per peccatum peritura facta est Deo, adultora Christo, inimica Spiritui sancto, virtutibus et gratiis spoliata, fide mortua, promissione Dei privata (SOTIA). — O miserima conditio animae peccantis! "Unico peccati consensu immensas corporis ac animae hominis spirituales amittit divitias, sibi quae dolore vendicant, quod gratis, et sine labore perciperat: innocentiae quidem candorem, immortalitatis stolam, carnis incorruptibilitatem, animae puritatem, Angelorum contubernium, amicitiam Dei perdidit, ad quae maxima cum fatione assurgit." (S. LAUR. IUST.). Imo "dormit et mortuus est, qui in peccatis est: nam et male foetet ut mortuus, et inutilis est ut dormiens." (S. CURYUS). — O Maria, peccavi contra Filium tuum; da mihi lacrymas sincerae contritionis! Ora pro me!

DOMINICA XVI. POST PENTECOSTEN

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM LUCAM.

Luc. XIV, 1-11.

1. In illo tempore: Cum intraret Iesus in domum cuiusdam principis Pharisaeorum sabbato, manducare panem, et ipsi observabant eum.

2. Et ecce homo quidam hydropticus erat ante illum.

3. Et respondens Iesus dixit ad Legisperitos, et Pharisaeos, dicens: Si licet sabbato curare?

4. At illi tacuerunt. Ipse vero apprehensum sanavit eum, ac dimisit.

5. Et respondens ad illos dixit: Cuius vestrum asinus aut bos in puteum cadet, et non continuo extrahet illum die sabbati?

6. Et non poterant ad haec respondere illi.

7. Dicebat autem et ad invitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos:

8. Cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne forte honorator te sit invitatus ab illo;

9. et veniens is, qui te et illum vocavit, dicat tibi: Da huic locum: et tunc incipias cum rubore novissimum locum tenere.

10. Sed cum vocatus fueris, vade, recumbe in novissimo loco: ut, cum venerit qui te invitavit, dicat tibi: Amice, ascende superius. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus:

11. quia omnis qui se exaltat, humiliabitur: et qui se humiliat, exaltabitur.

Homilia S. Ambrosii Episcopi.

Habetur integra in *Brev. Rom.*

Homilia S. Augustini Episcopi.

LIB. 2. QUÆST. EVANG. CAP. 39.

4440

CONGRUENTER hydropticum animal quod cecidit in puteum, comparavit; humore enim laborabat: sicut et illam mulierem quam decem et octo annis alligatam dixerat, et ab eadem alligazione solvebat, comparavit iumento quod solvitur, ut ad aquam ducatur. Hydrophem autem recte comparamus diviti avaro: sicut enim ille quanto magis abundat humore inordinato, tanto amplius sitiit; sic iste quanto est copiosior divitiis, quibus non bene utitur, tanto ardentius talia concupiscit. Illam vero ita morbo incurvatam, ut se erigere non posset, animae terrenis opinionibus debilitatae atque oppressae, ita ut divina cogitare non valeat.

Varia de peccato mortali.

Hoc sunt peccata lapsis, quod grandio frugibus, quod turbidum sidus arboribus, quod armentis pestilens vastitas, quod navigiis sacra tempestas. Omnes scilicet honorum operum fruges destruit, animi facultates corrumpit, totum hominem ad interitum ducit (S. CYPRIAN.). Unde ipsa morte horribilior evadit infelicissimus peccator, qui oculos mentis claudit, de quo S. Bernardus scripsit: "Quis magis mortuus eo qui fovet ignem in sinu, peccatum in conscientia, nec sentit, nec expavescit, nec excutit? — Fuge ergo a facie peccati, et noli, nequidem per minutissimum temporis spatium, iniquitatis venenum retinere. Si quidem "peccatum conceptum coluber est, in praecordibus hominis pariens mortem, nisi fuerit poenitentiae expiatum" (S. CHRYSOST.). — *O Maria, erue me a fovea peccatorum!*

FERIA SECUNDA

Homilia Venerabilis Bedae Presbyteri.

IN LUC. CAP. 14.

Factum est cum intraret in domum cuiusdam principis Pharisaeorum sabbato manducare panem, et ipsi observabant eum, et ecce homo quidam hydropticus erat ante illum. Hydroptis morbus, ab aquoso humore vocabulum trahit, Graece enim ὕδωρ, aqua vocatur. Est autem humor subcutaneus de vitio vesicae natus, cum inflatione turgente, et anhelitu foetido. Propriumque est hydroptici, quanto magis abundat humore inordinato, tanto amplius sitiit. Et ideo recte comparatur ei, quem fluxus carnalium voluptatum exuberans adgravat. Comparatur diviti avaro, qui quanto est copiosior divitiis, quibus non bene utitur, tanto ardentius talia concupiscit.

Et respondens Iesus, dixit ad Legisperitos, et Pharisaeos: Licet sabbato curare? At illi tacuerunt. Quod dicitur respondisse Iesus, ad hoc respicit quod praemisum est: *Et ipsi observabant eum.*

Dominus enim novit cogitationes hominum. Sed merito interrogati tacent, qui contra se dictum, quidquid dixerint vident. Nam si licet sabbato curare, quare Salvatorem an curet observant? si non licet, quare ipsi sabbato pecora curant.

Ipse vero apprehensum sanavit, ac dimisit. Provida dispensatione Dominus ante Legisperitos et Pharisaeos hydropticum curat, et mox contra avaritiam disputat, ut videlicet per huius aegritudinem corporis, in illis exprimeretur aegritudo cordis. Denique post multa disputationis eius hortamenta, subiunctum est, *Audiebant autem omnia haec Pharisaei qui erant avari, et deridebant illum.* Hydropticus quippe, quo amplius biberit, amplius sitiit. Et omnis avarus sitim multiplicat: qui cum ea quae appetit adeptus fuerit, ad appetenda alia, amplius anhelat.

Et respondens ad illos dixit: Cuius vestrum asinus aut bos in puteum cadit, et non continuo extrahit illum die sabbati? Sic observatores sui Pharisaeos convincit, ut eosdem etiam avaritiae condemnent. Si vos, inquit, in sabbato asinum aut bovem, aut aliquid quodlibet animal in puteum decidens eripere festinatis, non animal, sed vestrae avaritiae consulentes, quanto magis ego hominem, qui multo melior est pecore, debeo liberare? Congruenterque hydropticum, animal quod cecidit in puteum comparavit: humore enim laborabat. Sicut illam mulierem, quam decem et octo annis alligatam dixerat, et ab eadem alligazione solvebat, comparavit iumento quod solvitur, ut ad aquam ducatur. Et bene utroque loco bovem posuit et asinum, quia sive sapientes quosque, et hebetes, sive ut supra dictum est, utrumque populum eos significare sentiamus, ut videlicet cuius cervicem iugum legis attrivit, atque eum quem qui-

libet seductor reperit, quasi brutum animal et nulla ratione retinens, quo voluit errore subtraxit, omnes Salvator adveniens, satanae vinculis adstrictos, omnes in imo concupiscentiae puteo demersos invenit. Non est enim distinctio. *Omnes enim peccaverunt, et egeni gloria Dei, iustificati gratis per gratiam ipsius, per redemptionem quae est in Christo Iesu.*

Varia de peccato mortali.

OMNIS qui mortaliter peccat, ianua cordis sui diabolo aperit, Deo claudit (IOANN. TRITH.). Eheu! quam multi sunt qui diabolo liberum praebent aditum! quam multi sunt qui in mari illecebrarum et vanitatum a diabolo arripuntur! Etenim "peccatum est hamus diaboli, quo capiuntur homines," (HUGO CARD.). Imo "sagitta mortis est peccatum, per quod animae ingulatur," (S. AMBR.).

O anima mea, plora coram Domino, quia multa perpetrasti contra te, quia fuisti inimica dignitatis tuae, adversaria felicitatis tuae! Etenim, teste Divo Thoma: "Peccator ad se ipsum male se habet, quoniam plus vult se esse malum, quam bonum, diaboli servum, quam Dei filium, in statu latronis, quam in statu Regis; qui in mortali est, in statu latronis est, infernali patibulo adiudicatus." — O miserrima conditio peccatorum! Ipsi enim "etiam si videantur vivere, miserrimos tamen sunt omnibus mortuis, carnem suam sicut tumulum circumferentes, cui infelicem inoderunt animam suam" (S. AMBR.). Hinc Spiritus sanctus misericorditer nos admonet dicens: "Anima quae peccaverit, ipsa morietur; iustitia iusti super eam erit, et impietas impii erit super eam" (EZECH. XVII, 20). — *O Maria, resuscita animam meam precibus tuis!*

FERIA TERTIA

Homilia Venerabilis Bedae Presbyteri.

IN LUC. CAP. 14.

DICEBAT autem et ad invitatos parabolam, intendens quomodo primus accubitus eligerent, dicens ad illos: *Cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco.* Aperta quidem ad litteram est haec admonitio Salvatoris,

docens humilitatem, non solum apud Deum, sed etiam apud homines esse laudabilem, sed quoniam hanc Evangelista non frustra parabolam vocat, breviter in-tuendum quid etiam mystice signet. Nup-tias appellari, Christi et Ecclesiae co-niunctionem, multis locis apparet. E qui-bus unum est: *Numquid possunt filii nu-ptiarum quamdiu sponsus cum illis est, ieiu-nare?* Aliud: *Simile factum est regnum coelorum homini regi qui fecit nuptias filo suo, et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias.* Has ergo nuptias quisquis invi-tatus adierit, id est Ecclesiae se membris fidei gratia coniunxerit, non discumbat in primo loco, hoc est non se, de me-ritis gloriando, quasi ceteris sublimior extollat. Et quidem studeat iuxta alterius loci parabolam, veste nuptiali vestitus, hoc est virtutum fulgore coruscus appa-re, sed ipsarum habitum virtutum loco devotae humilitatis adornet.

4455 *Ne forte honoratior te sit invitatus ab eo, et veniens is qui et illum vocavit, dicat tibi, da huic locum, et tunc incipias cum rubore, novissimum locum tenere.* Honoratiori post invitato locum dat ille, qui de longae suae conversationis confiden-tia securior factus, cita illorum, qui se in Christo secuti sunt, agilitate praecitur. Et cum rubore novissimum locum tenet, quando de aliis meliora cognoscens, quid- quid de sua operatione celsum sentiebat, humiliat, dicens cum Propheta: *Egens sum ego, et in laboribus a juventute mea, exaltatus autem humilitatus sum et confusus.*

4456 *Sed cum vocatus fueris, vade, recumbe in novissimo loco. Quanto magnus es, inquit, humilia te in omnibus.* Et Psalmista gloriatur: *Humiliatus sum usquequoque, Domine, vivifica me secundum verbum tuum.* Manifeste significans ita se a Do-mino posse vivificari, si de suis ipse vir-tutibus humilia sentiret.

Ut cum venerit qui te invitavit dicat tibi, amice ascende superius. Veniens Dominus quem humilem invenerit amici nomine beatificans, superius ascendere praeci-pit. Quicumque enim humiliaverit se si-cut parvulus, hic est maior in regno coe-lorum.

4458 *Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus.* Pulchre dicitur: *Tunc erit tibi gloria*, ne nunc quaerere incipias quod tibi servatur in fine: quia sicut Sa-lomon ait: haereditas ad quam festinat-ur in principio, in novissimo benedictio-ne carebit. Potest autem et in hac vita intelligi, qui in novissimo loco recum-bens invenitur Domino veniente subli-matus, quia quotidie Dominus suas nu-ptias intrat, quotidie mores, sedes, habi-tus convivantium diiudicat, et superbos despiciens humilibus saepe tanta sui spi-ritus munera praestat, ut eos merito si-mul discumbentium, hoc est in fide quies-centium coetus unanimi admiratione glo-rificet, stupensque, in auctoris sui lau-dationem prosiliat, dicens: *Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui Deus, ni-mis confortatus est principatus eorum.*

4459 *Quia omnis qui se exaltat humiliabitur, et qui se humiliat exaltabitur.* Et ex hac conclusione manifeste claret, praecedentem Domini sermonem typice intelligen-dum. Neque enim mox omnis qui se coram hominibus exaltat, humiliabitur, aut qui se in conspectu hominum humiliat, exaltabitur ab eis, sed e contrario nonnumquam, qui se vel in apice digni-tatis, vel in alia qualibet adquirenda gloria sublevat, usque in finem exaltari non cessat. Similiter et humilis quilibet ac verecundus in sua qua contentus est usque ad vitae terminum mediocritate perseverat. Et ideo quia iuxta veritatis sententiam, omnis qui se incaute de me-ritis adlevat, humiliabitur a Domino, et qui provide se de benefactis humiliat,

exaltabitur ab eo, in eundem procul du-bio sensum praemisus sermo Redem-ptoris, quo primos in nuptiis accubitus quaeri vetat, congruit.

Varia de peccato mortali.

4460 **O** peccator, poenitere, vade, ostende te sacerdoti, ne morte moriaris aeterna! "Certe periculosus est unum peccatum habere in corde, quam mille serpentes in corpore." (S. BONAV.). — O peccator, sanguine Christi redempte, poenitere, curte ad medicum animae tuae, miserere miserrimae animae tuae! Eheu! "im-misericoordior es animae tuae, ipsam per peccatum occidendo, quam Iudas corpori suo ipsum iugulando." (id.). — Coepit mortuum plangimus, quod amamus, animam vero mortuam, quam non amamus, non dolemus, non plangimus (S. AUG.). — O peccator, "si quem de tuis charis mortalitatis exitu perdidisses, ingemisceres dolenter et feres, facie inculca, vultu nubilo, ore delecto, indicia moeroris ostenderes. Animam tuam miseram perdidisti, spiritualiter mortuam; supervivere hic tibi videris, et ipse ambulans funus tuum portare coepisti, et non acriter plangis, non iugiter ingemiscis?" (S. CYPRIAN.). — O Maria! tuus sum, quavis ingratus, eliens et filius: ora pro me, salva me!

FERIA QUARTA

Homilia S. Bonaventurae Episcopi.

DOM. XVI. POST PENT. SERMO 2.

4461 **A**MICE, ascende superius, Lucae decimo quarto.

4462 In hoc verbo, quod proponitur nobis in humilitatis praemium, tria nota, scilicet humilis animae ad Deum dulcis familiaritas, ibi: *Amice*; spiritua-lis profectus dignitas, ibi: *ascende*; sem-piternalis gradus sublimitas, ibi: *superius*.

4463 Circa primum nota, quod efficitur quis amicus Dei: per sinceritatem sanctimoniae; Proverbiorum vigesimo secundo: *Qui diligit cordis munditiam propter gratiam laborum suorum*, id est intellectus et

affectus purgatorum, *habebit amicum re-gem.* Per *humilitatem obedientiae*; Ioannis decimo quinto: *Vos amici mei estis, si feceritis quae ego praecipio vobis. Per au-steritatem poenitentiae*; Psalmus: *Mihi alienigenae amici facti sunt*, etc. Per *longanimitatem patientiae*; Iudith octavo: *Abraham, per multas tribulationes probatus, Dei amicus effectus est.*

4464 Circa secundum nota, quod debemus ascendere: ad conscientiam renovandam frequenter per sedulitatem confessionis; primi Machabaeorum quarto: *Ecce, contriti sunt inimici nostri; ascendamus nunc mundare sancta et renovare.* Ad sapientiam investigandam ferventer per pieta-tem meditationis; Isaiae secundo: *Venite et ascendamus ad montem Domini et ad domum Dei Iacob, et docebit nos vias suas, et ambulabimus in semitis eius.* Ad iustitiam prosequendam diligenter per sancti-tatem conversationis; Psalmus: *Quis ascendet in montem Domini? Aut quis stabit in loco sancto eius? Innocens manibus et mundo corde.* Ad victoriam obtinendam potenter per virtutem dimicationis; Can-ticorum septimo: *Ascendam in palmam et apprehendam fructus eius.*

4465 Circa tertium nota, quod illud *superius* aeternum, ad quod ascendit ami-cus Dei, est: *gloriosum* in veneratione divinae Maiestatis; Psalmus: *Quoniam Deus magnus Dominus et Rex magnus super omnes deos. Speciosum* in admira-tione summae veritatis; Isaiae sexage-simo: *Super te orietur Dominus, et gloria eius in te videbitur. Deliciosum* in reflec-tione aeternae bonitatis; Ecclesiastici vigesimo quarto: *Spiritus meus super mel dulcis, et haereditas mea super mel et fa-cum.* Copiosum in adimplentione humanae voluntatis; tertii Regum undecimo: *Re-gnabis super omnia, quae desiderat anima tua*; Iudicum primo: *Dedit ei irriguam superius et irriguam inferius.*

Varia de peccato mortali.

4456 **Q**uam magna est et horrenda miseria animae peccatricis! Non solum enim inferno addicta est, nisi tempestive convertatur, sed ipsa etiam in hac vita quasi alter infernus existit! Et quidem, "peccator quilibet infernus est, ubi sunt tenebrae obscurissimae: quia tibi non luget sol iustitiae, ibi tot daemones, quot vitia, ibi algor infidelitatis, ibi ardor iniquitatis" (Hugo Card.). — Unde "nihil miserabilius quam peccato servire" (S. BONAV.). Eheu! captivam faciunt animam peccata, et propriis delictis alligatur insensatus peccator! "Iniquitates suae capiunt impium, et funibus peccatorum suorum constringitur" (PROV. V. 26).

4467 **O** infelix peccator, revertere ad Deum tuum, ne diabolus, cui insensate subiectus manes, sepe- liat te vivum in tremendo ignis infernalis lacu! Etenim "usitatum est unicuique, ut in propria parochia sepeliatur: ius suum diabolus districte sibi defendit, nec patitur eum, qui suae debetur parochiae, alio loco sepeliri" (DID. STELLA). O anima mea, dum tempus habemus, horrorem gehennalem fugiamus, Deo fideliter serviamus, et bene nobis erit, quamvis in hac lacrymarum valle tribulationem sustineamus et inopiam. Et revera, "nihil peccante pauperius, nihil ditius est iusto" (S. CHRYSOST.). — Hinc, "bonus, etiamsi serviat, liber est; malus autem, etiamsi regnet, servus est, nec unius hominis, sed quod est gravius, tot dominorum, quot vitiorum; de quibus vitis cum aegeret divina Scriptura: a quo enim quis, inquit, devictus est, huic et servus addictus est" (S. AUG.). — *O Maria, reddere animam meam gratiam et dilectam Filio tuo; ora pro me!*

FERIA QUINTA

Homilia S. Thomae a Villanova.
DOM. XVI. POST PENT. CONCIO.

4468 **I**n imagine perfecta quisque aliud, et aliud notat. Unus oculus, alius vestes, alius agilitatem, etc., et licet tota pulchra sit, tamen quaedam particularitas annotatur. Ita in Virgine, licet tota perfecta sit, tamen Deo in ea placuit humilitas. Sic ipsa ait: *Quia respexit humilitatem Ancillae suae.* Et Bernardus: Humilitate placuit, virgi-

nitate concepit. Angelis autem placuit in ea virginitas, quia virginitas est cognata Angelis. Hominibus autem miseris, misericordia magis placet, ut ait Bernardus; quia ista virtute magis indigent. Diximus in alio sermone, quam vitium magnum sit et periculosum superbia; nunc eius radicem inquiramus, et originem eius investigemus. Unde in omnibus morbus iste? Utique ex duobus: ex nimio amore sui, et ex ignoratia sui. Nam, quia nimis nos diligimus, ideo propriam excellentiam appetimus: et quia ignoramus, qui sumus, ideo superbum. Sufficit enim ad omnem humilitatem cognitio sui. O si aperiret Deus oculos nostros, et videremus quanta est insufficientia, paupertas, et miseria nostra, et quam modicam habemus, imo, nullam superbiendi occasionem! Non miror ego Luciferum in coelo positum, Angelum lucidum, pulcherrimum, potentissimum, nobilissimum creaturam, immortalem, incorpoream, impassibilem, nullis molestiis obnoxiam, altissimi intellectus, liberrimae voluntatis, ceteris praepositam, Dei gratiis et donis decoratam, in tanta sublimitate superbire, (licet male et perverse) non miror: habuit occasionem a sua magnitudine et pulchritudine. Sed tu vermis de terra putridus, in hoc sterquilino constitutus inter viperas, et serpentes, et bruta, infimus, pauper, et egenus, laboribus, et infirmitatibus onustus, morti subiectus, futurus post modicum esca vermium, et inferni, nisi caveris; in hoc carcere, ferro et catenis ligatus post modicum sententiandus ad furcam inferni forsitan; in tanta vilitate, in tanta miseria, paupertate, et discrimine constitutus, unde tibi superbia? Unde inquam, gloria putride pulvis? Quae occasio superbiendi? O stultitiam, o insaniam, o phrenesim intolerabilem, omni inferno dignissimam,

omni cruciati puniendam! Si enim superbiens Angelis non peperit, sed sic damnavit; hanc tuam superbissimam superbiam, sine occasione, quo inferno castigabit? Bernardus: O mira fatuitas cordis nostri! Cuius cervicem domare tanta humilitatis materia non sufficit. O stulte, quid gloriaris in tanta paupertate et miseria? O Domine, quomodo aggravasti super me manum tuam! Quantis nos miseris, et laboribus in hac vita gravasti! Omnia haec necessaria fuerunt ad demandum superbiam nostram. *Audivimus*, inquit, *superbiam Moab, superbus est valde*. Quod si, cum quotidie hoc patiamur, et videamus nos in sepulchris putrescere, superbi sumus; quis toleraret nostram superbiam, si in deliciis, et immortales mansissemus? Si haec omnia dissimulamus, quasi non videamus; quid esset si in paradiso deliciarum essemus? Quis nostram superbiam toleraret? *Jeremias: Castigasti me, Domine, et eruditus sum, ut iuenculus indomitus*. Exemplum de Domino habente servum insolentem, superbum, et protervum; qui ad eius ferocitatem, et proterviam domandam, eum ferro et catenis onerat, et quotidie flagellat, et modico pane pascit. Sic omnino fecit Deus nobis ex sua misericordia, ne pereamus. *Psalmus: Bonum mihi quia humiliasti me, ut discam iustificaciones tuas*. Ex hoc apparet, quam caecus, quam insanus, quam stultus sit omnibus superbus, qui in tanta paupertate et miseria gloriatur. 4469 **O** stultissime! De quo gloriaris, qui nec unam bonam cogitationem ex tuo habere potes, nec unum bonum desiderium? *Quid habes, quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris quasi non accepisti?* Forsitan gloriaris, quia multum accepisti? Inde magis humiliari, et timere debueras: sciens, quia cui multum datum est, multum quoque quaeretur

ab eo; et quod quanto magis crescent dona, tanto magis rationes crescent donorum. Ergo: *Noli altum sapere, sed time*, ne forte in vacuum gratiam Dei acceperis, et pro talento suffosso, in tenebras mitaris exteriores. Quod si de bonis spiritualibus, quae vere bona sunt, gloriari stultum est; quid dicam de huius saeculi hominibus, qui de divitiis, et dignitatibus, et honoribus gloriantur? Qui pro gloriae inanem vento, tam anxie desudant? *Stultior*, ait Sapiens, *infinitus est numerus*: vix est reperire hominem, in quo non sit aliquid stultitiae, cum et in cuiusvis spiritu sit aliquis dolus. Unde dicitur: quod Athenis duo philosophi sedebant in foro; unus omnes ridebat, alius omnes plorabat; et qui ridebat, plorantem ridebat, et qui plorabat, ridentem plorabat. Uterque rationem habebat, sed maiorem qui plorabat: nam vere deploranda potius, quam ridenda est tanta hominum caecitas, et insaniam. *Psalmus: Deus de coelo prospexit super filios hominum: ut videat, si est intelligens, aut requirens Deum*. Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum, non est usque ad unum. Non est sensatus sine errore, sine vanitate, qui collimet in scopum veritatis. Dic mihi, o superbe, omnium hominum stultissime: quod tantum est bonum in gloria ista mundi, in hac estimatione populi, ut pro illa sic labores, sic fatigeris, sic anxieris? Quae utilitas, si omnes te aestiment, omnes te honorent? Si avarus quaerit divitias, mirum habet commodum ex eis, domum bonam, vestes, cibos, et oblectamenta, sed ubi quid prodest ventus iste vanae existimationis? Chrysostomus: Pone, quod in foro omnes te honorent, et admirentur, et laudent, et ultimum honorem attingas, reversus domum tuam, quid habes de illo vento? Evanuit sic

ut fumus, et disparuit sicut umbra. Nonne si famescis utilius tibi est frustum panis, quam tota illa inanis gloria? Et tamen pro hac quid non faciunt homines? Quid non sustinent? Quid non agrediuntur? Quae discrimina, quae pericula non subeunt? Opes dilectissimae, longo labore quaesitae, si modicum honoris arriserit, largissime effunduntur; vita charissima pro modica gloria periculo exponitur, quasi post mortem aliquid ad eos pertineret de ista gloria. Numquid non haec aperta insania et extrema dementia est? Et tamen in mundo quis non insanit? Multos, inquit Chrysostomus, ab aliis vitiiis inveni liberos, inveni modestos, castos, liberales; sed qui oblatum contemnat honorem reperi neminem, cum sit insania manifesta. Bernardus: Si ad vestrum, inquit, tribunal adstare deberem, merito vestrum de me iudicium existimarem; sed qui me iudicat Dominus est. Quid ad me, si vos me aestimatis, vel contemnitis? Numquid ideo bonus, aut malus sum, quia vos me approbatis, aut reprobatis? An non ego me melius novi quam vos? Nemo enim novit quid sit in homine, nisi spiritus hominis, qui in ipso est. Cur ergo relicto meo iudicio, vestram de me sententiam requiro? Sicut, si habens oculos claros, caecorum iudicium de pictura requirat. Si ego novi, quod vitiosus sum, et indoctus, quid mihi prodest, quod vos me sapientem, et studiosum reputetis? Non est haec gloria, sed iniuria, non est honor, sed irrisio. P. Augustinus: Falsus honor non delectat, sed pungit. Hic honor non mihi laetitiam, sed magnam causat confusionem, et pudorem. Pudeat, pudeat decipere plebeculam, pudeat esse populi illusorem. Non confunderis, non erubescis honorari iustus, et bonus, qui te nostri peccatorem et profanum?

4470 Quod si sola haec esset stultitia, propter hoc fugienda esset superbia; sed praeter hoc, poena etiam gravissima puniendi est in inferno. O quomodo deplorabitur in inferno haec stultitia! *Quid nobis profuit superbia, aut divitiarum iactantia quid contulit nobis? Lassati sumus in via iniquitatis, ambulavimus vias difficiles*; scilicet, pro vano honore quaerendo. *Non luxit nobis lumen, et sol intelligentiae non est ortus nobis*. Tunc apparet insania, deplorabitur stultitia. O Fratres mei, nolite exspectare ad illud tempus, nunc nunc aperite oculos, nunc fugite hanc dementia. Quod si vos delectat gloria, iuvant honores, si delectat dignitas et pompa, non renuo, sequimini; sed quaerite veram gloriam, veros honores, veras dignitates. *Gloria nostra haec est, testimonium conscientiae nostrae. Qui gloriatur in Domino gloriatur*. Non prohibeo gloriam, sed in Domino. Nulla quoque maior dignitas, quam servire Christo: nam servire Deo regnare est. Quantum erit honor, amicum esse Dei, civem coelorum, Angelorum socium, amicum coelestium potestatum; agnoscere in coelo, visitari ab Angelis? Non quaeras gloriam in hoc vico, sed in coelesti urbe. Quanta erit pompa servorum Dei? Servus Dei toti imperat creaturae, et obedit ei. Psalmus: *Quid mihi est in coelo, et a te quid volui super terram?* Elias, cum voluit, coelum aperuit, pluviam dedit. Dic alicui potenti, ut pluviam nunc adserat mundo sitienti. Moses mare aperuit. Quare non fuit in exercitu, qui sedaret mare Algerini? Si superbus esse cupis, ego docebo te superbiam laudabilem. Cognosce te creaturam nobilem, animam Dei imagine insignitam, speciem pulchram, et formosam, Angelo similem, et dignare vanos istos honores, et pueriles glorias quaerere. Dedicare divitias terrenas

concupiscere, dedignare in tanta pulchritudine vitiiis subici, et ludo saeculi fodari, et peccatis, et immunditiis describere. Memento quod nobilis es civis coelorum. Haec vera, et sancta superbia est, Deo et Angelis accepta.

Varia de peccato mortali.

4471 Quis facit peccatum, ex diabolo est, quoniam ab initio diabolus peccat... Omnis, qui natus est ex Deo, peccatum non facit, quoniam semen ipsius in eo manet (I. IOANN. III, 8-9). — Eia, animae dilectae, in humilitate et fiducia Deo servientes, fugiamus iugum diaboli; clamemus ad Iesum Salvatorem nostrum; et vigilemus ne inimicus noster rapiat nos; timeamus peccatum super omnia mala, et "peccatum daemone peius ciciamus. Daemon siquidem nos omnino spoliat regno coelorum, sed subinde fit, ut prosit modesto ac vigilant. Peccatum vero omnino excludit. Voluntarius quippe daemon est peccatum, spontanea insania" (S. CHRYSOST.). — Esto, anima mea, raptrix regni coelorum, esto victrix iniquitatum: abice terrestria, quia vana, quia cum morte relinquenda, quia periculosa, et audi S. Augustinum tibi dicentem: "Ipsa est infelicitas hominum: propter quod peccant, morientes hic dimittunt, et ipsa peccata secum portant. — Peccas propter pecuniam? hic dimittenda est. Peccas propter villam? hic dimittenda est. Peccas propter mulierem? hic dimittenda est. — Et quidquid est propter quod peccas, quando oculos in morte clauseris, hic dimittis; et ipsum peccatum quod committis, tecum portas. — O Maria, ora pro me, ut ex numero filiorum Dei efficiam, ut tecum sim in aeternum!"

FERIA SEXTA

Homilia S. Thomae a Villanova.
IN DOM. XVI. POST PENT. CONCIO.

4472 SED iam damna superbiae dicamus, quae multa sunt. Nam primo facit hominem Deo et hominibus odiosum, sicut ait Sapiens: *Odibilis coram Deo est, et hominibus superbia*. Quantum Deus superbiam odit, Lucifer testis est, testis est Adam, te-

stis Nabuchodonosor, qui propter superbiam versus est in bestiam. Est etiam hominibus odibilis superbus, quia rixosus, contumeliosus, iracundus, protervus, damnosus, malemoratus, etiam contra illum qui nihil nocuerit, nihil moleste egerit. Quis toleret hominem stultum, turgidum, inflatum, praesumptuosum? In summa ignominia gloriosum, in summa vitiorum miseria praesumptuosum? Illam caecitatem, illam insaniam non sustinet videre oculus, nec sapiens tolerare.

4473 Secundo: facit hominem servum vilem, et abiectum: nam pendet ab opinione hominum, qui de illo sentiat populus; si murmurat de illo; si contemnitur; si despicitur; si non fit ei reverentia, quam cupit, indignatur omnibus; servit, ut ab omnibus honoretur. O durissimam servitutem! Quanto maior humilis, quia omnia illa contemnit, et non curat! O quam dominus omnium est, qui hominum opinionem de se despiciat! Psalmus: *Deiecisti eos dum alleverantur*. Non solum, qui se exaltat, humiliabitur, sed ipsa eorum exaltatio, ut ait Gregorius, deiecto est, et humilitatio. Psalmus: *Non veniat mihi pes superbiae*. Pes est calcans, et pessumdans hominem, nam unde putat fieri illustris et gloriosus, fit servus vilis, et abiectus.

4474 Tertium damnus: facit hominem incapacem donorum Dei. Nam, *Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam*. Psalmus: *Si non humiliter sentiebam, sed exaltavi animam meam: sicut ablatus est super matre sua, ita retributio in anima mea*. Non sentit spiritum, non sentit dulcedinem, non habet devotionem, nec alia Dei dona; nam amplius superbiret, et essent ei in damnationem. Unde grandem mercedem facit Deus non dando dona, ne fiant ei in interitum. Est magna aegritudo superbia,

quae peccatis sanatur; et virtutibus et donis augetur.

4475 Quartum damnum: superbia omnes virtutes et dona destruit: est enim virus virtutum, donorum pestis, tinea gratiarum. Ex virtute generatur, et virtutem rodit et destruit. Da hominem omnibus virtutibus, et donis, et gratis plenum, si adsit superbia, totum perditum est, totum ei vertitur ad ruinam. Vide: quid profuit Lucifero tanta pulchritudo cum superbia? Melior est peccator humilis, quam iustus superbus. Respice Pharisaeum et Publicanum; unde Dominus in Evangelio: Si ego quaero gloriam meam, gloria mea nihil est. Hanc igitur pestem omnium bonorum omnes fugiamus, occidamus eam. Sed quomodo? Sicut David gigantem Goliath suo gladio iugulavit, ut ait Bernardus. Si videris te aliqua virtute, vel dono Dei superbientem; statim conversus ad te, dic: Quomodo tam exiguus sum ego, et tam vilis, quod de tam modico bono extollor? Quam modicum valeo? Quam indignus sum, ut alia praestentur dona? Quam modicum capio? Quomodo mihi Deus dabit dona sua, qui tam leviter superbio? Hoc est superbiam in corde tumentem, suo gladio iugulare. Valet etiam ad coercendam superbiam Sanctorum comparatio et conversatio. Cum tibi magnus videris, compara te alicui Sanctorum, lege vitam eius, et videbis, quod in comparatione illius quasi formica sis ad elephantem. Sic solent rustici in suo vico gloriari in pauperiore, sed cum veniunt ad civitatem, reputant se ut servos. O quanta est nostra paupertas, si ad Sanctorum divitias comparatur! Valet etiam Sanctorum conversatio plurimum: videre eorum contemptum gloriae, et divitiarum, quomodo omnia ut stercorea arbitrantur; habent enim meliores et pretiosiores divitias:

gaudent in praesenti saeculo humiliari, recordantes promissionis Domini: quod *qui se exaltat humiliabitur, et qui se humiliat exaltabitur*. Gaudent hic despici, contemni, pro nihilo haberi pro Domino. Psalmus: *Laelati sumus pro diebus quibus nos humiliasti*. Scientes, quod pro hac deiectione magnum habent in coelo repositum honorem, et supereminentem gloriam: ad quam nos perducit Iesus Christus Dominus noster. Amen.

Varia de peccato mortali.

4476 **O**anima mea, fuge infausta delectamenta peccati, quae vix in instanti dulcia videntur, et statim tortores evadunt infelicis peccatoris. Unde "peccato nihil avarius, et hoc norant, qui post admissum peccatum conscientiam moerore macerantur, quomodo dira amaritudine consumuntur", ait S. Chrysostomus; cui concordat S. Ambrosius dicens: "Nullus maior est dolor, quam is qui peccati mucrone vulnerat conscientiam: neque illum gravius est onus, quam peccatorum sarcina, et pondus flagitiorum; deprimit animam, curvat usque ad terram, ne se erigere possit".

4477 Peccatum, donec consummetur, obtenebrat mentem, et quasi densa nubes mentem corrumpit: deinde conscientia insurgit post consummationem, et quoque accusatore mentem gravius ardit, monstrans absurditatem facti (S. CHRYSOST.). — Quod si, o infelix peccator, remorsibus destitutus videaris, magis time, quia horrenda est, quia terribilis plaga animae tuae: time, quia dies Domini proximus est, quia iudicandus es; et tunc praesertim "accusator erit proprium scelus, tunc loquentur simul opera nostra, et dicent: Tu nos egisti, opera tua sumus, non te deseremus, tecum erimus, et tecum ad iudicium pergemus", (S. LAUR. IUST.). — "Arguet te malitia tua, et aversio tua increpabit te: scito, et vide, quia malum et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum, et non esse timorem mei apud te, dicit Dominus Deus exercituum", (ISRAEL. II, 19). — *O Maria, ad tuam maternam pietatem confugio!*

SABBATO

Homilia S. Bonaventurae Episcopi.

DOM. XVI. POST PENT. SERMO 3

4478 **A**MICE, ascende superius, et erit tibi gloria coram simul discumbentibus, Lucae decimo quarto.

4479 Tria notantur hic, scilicet Dei aeterni ad humanum genus clementia dulcissima, ibi: *Amice; exhortatio saluberrima*, ibi: *ascende superius; exhortationis utilitas sempiterna*, ibi: *et erit tibi gloria*, etc. Vel alio modo circa virum iustum et Deo devotum tria notantur, scilicet *amor gratiosus, profectus virtuosus et status gloriosus*.

4480 Circa primum nota, quod efficitur quis *amicus Dei maxime per tria, scilicet per contemptum mundanorum*; Iacobi quarto: *Amicitia huius mundi inimica est Dei. Quicumque ergo voluerit amicus esse saeculi huius inimicus Dei constituitur*. Per desiderium aeternorum; Proverbiorum vigesimo septimo: *Unguento et variis odoribus delectatur cor, et bonis amici consiliis anima dulcoratur*. Per sustinentiam adversorum; Lucae duodecimo: *Dico autem vobis amicis meis: Ne terreamini ab his qui occidunt corpus et post haec non habent amplius, quid faciant*.

4481 Circa secundum nota, quod debemus *ascendere superius*: per *sedulitatem* devotae orationis; primi Regum primo: *Ascendebat vir ille de civitate sua statutis diebus, ut adoraret et sacrificaret Domino exercituum in Silo*. Per *puritatem* rectae intentionis; Psalmus: *Quis ascendet in montem Domini? Aut quis stabit in loco sancto eius? Innocens manibus et mundo corde*, etc. Per *sublimitatem* serenae contemplationis; Exodi vigesimo quarto: *Ascenderuntque Moyses et Aaron in montem ad Dominum, etc. Videruntque Deum Israel*, etc.

4482 Circa tertium nota, quod sic *ascendentibus erit gloria: inestimabilis honoris* in conspectu Maiestatis aeternae; Psalmus: *Gloria et honore coronasti eum et constituisti eum super opera manuum tuarum*. *Admirabilis decoris* in conspectu claritatis supremae; Psalmus: *Gloriam et magnum decorem impones super eum*. *Interminabilis iucunditatis* in conspectu bonitatis summae; Ecclesiastici vigesimo tertio: *Gloria magna est sequi Dominum, longitudo enim dierum assumetur ab eo*.

Varia de peccato mortali.

4483 **P**RAECEDENTIA verba S. Scripturae exponens, haec scribit S. Bonaventura: "Scito, et vide, quia durum, et asperum est, reliquisse te Dominum Deum tuum, duplicem infelicitatem ipsam significans incurrisse. Quia enim per malitiam creaturae inferiori inveniende adhesisti, propter momentaneam delectationem, iusto Dei iudicio non oblectationem, sed amaritudinem potius reportabit, ut qui satiari voluit in ipsis delectationibus creaturarum, infinitis amaritudinibus replatur". — Quapropter, abicientes venenosas delectationes iniquitatis, "fugiamus peccata, et a via mala recedamus; si enim haec fugerimus, etiamsi inter innumeros hostes fuerimus, nemo nos laedere poterit; si haec non fugerimus, etiamsi ad ipsum verticem montium ascenderimus, hostes etiam illic innumerabiles reperiemus", (S. CHRYSOST.). — *O Maria, libera me ab insidiis illecebrarum!*

DOMINICA XVII. POST PENTECOSTEN

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM MATTHAEUM.

Matth. XXII 35-46.

4484 **I**n illo tempore: Accesserunt ad Iesum Pharisaei: Et interrogavit eum unus ex eis legis doctor, tentans eum:

36. Magister, quod est mandatum magnum in lege?

37. Ait illi Iesus: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et in tota anima tua, et in tota mente tua.

38. Hoc est maximum, et primum mandatum.

39. Secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuum, sicut teipsum.

40. In his duobus mandatis universa lex pendet, et prophetae.